

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Codi Tâl am Fagiau Siopa Untro (Cymru) (Diwygio) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Adran yr Economi, Sgiliau a Chyfoeth Naturiol Llywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Codi Tâl am Fagiau Siopa Untro (Cymru) (Diwygio) 2020.

Hannah Blythyn
Y Dirprwy Weinidog Tai a Llywodraeth Leol
8 Ebrill 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Codi Tâl am Fagiau Siopa Untro (Cymru) 2010 fel nad yw'r gofyniad i godi tâl am fagiau siopa untro o dan y Rheoliadau hynny yn gymwys i'r bagiau hynny a ddefnyddir dim ond i gludo nwyddau a brynir i'w danfon yn rhan o wasanaeth danfon nwyddau groser, neu i'w casglu yn rhan o wasanaeth sy'n darparu ar gyfer casglu nwyddau groser.

Esemptiad dros dro fydd hwn o'r tâl am fagiau siopa untro, a bydd yn peidio â chael effaith ar ddiwedd cyfnod o dri mis o'r dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym. Dim ond drwy wneud is-ddeddfwriaeth bellach y ceir estyn y cyfnod o dri mis.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Yn yr argyfwng iechyd cyhoeddus presennol, ystyrir y dylai'r mesur a roddir mewn grym gan y Rheoliadau hyn gael ei roi yn ei le ar fyrder. O ganlyniad, maent yn dod i rym drannoeth y diwrnod y'u gwneir, ac nid ydynt yn dilyn y confensiwn na ddylai llai na 21 diwrnod fynd heibio rhwng gosod y Rheoliadau a'r dyddiad y deuant i rym.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan bwerau yn adrannau 77 a 90 o Ddeddf Newid yn yr Hinsawdd 2008 ("Deddf 2008"), ac Atodlen 6 iddi, ac maent yn gwneud diwygiadau i Rheoliadau Codi Tâl am Fagiau Siopa Untro (Cymru) 2010 (O.S. 2010/2880 (Cy. 238)) ("Rheoliadau 2010"). Yn rhinwedd gweithrediad adran 77(4) a (5) o Ddeddf 2008, maent yn ddarostyngedig i weithdrefn penderfyniad negyddol.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Y Cefndir

Yn ddarostyngedig i esemptiadau penodol, mae Rheoliadau Codi Tâl am Fagiau Siopa Untro (Cymru) 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i werthwyr nwyddau, sy'n cyflenwi bagiau siopa untro er mwyn cario'r nwyddau hynny i ffwrdd neu er mwyn eu danfon, godi tâl am bob bag o'r fath a gyflenwir. Gallai

pob math o fag siopa untro fod yn agored i'r tâl, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u gwneud yn gyfan gwbl neu'n rhannol o unrhyw fath o blastig, papur neu unrhyw fath o ddeunydd planhigion neu startsh naturiol. Serch hynny, mae Atodlen 1 i Reoliadau 2010 yn esemptio mathau penodol o fagiau siopa untro a ddisgrifir yn yr Atodiad o'r tâl.

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Atodlen 1 i Reoliadau 2010 er mwyn esemptio bagiau a ddefnyddir dim ond i ddanfôn neu gasglu nwyddau groser o'r tâl. Esemptiad dros dro fydd hwn, am gyfnod o dri mis o'r dyddiad y daw'r Rheoliadau hyn i rym.

Ers cyflwyno'r tâl am fagiau siopa untro, mae llawer o archfarchnadoedd naill ai wedi gosod tâl cyfradd safonol am unrhyw fagiau a ddefnyddir wrth ddanfôn nwyddau groser i gartrefi neu wedi cael gwared â bagiau yn llwyr wrth ddanfôn nwyddau groser i gartrefi, gan ffafrio defnyddio opsiwn "di-fag" (pan gaiff eitemau unigol eu danfôn mewn crât ac yna eu dadlwytho gan y cwsmer yn ei gartref).

Yn ystod y pandemig COVID-19 presennol, mae pryderon wedi'u codi ynghylch danfoniadau "di-fag" gan fod perygl i'r feirws gael ei drosglwyddo rhwng y gyrrwr a'r cwsmer. I helpu i leihau'r perygl hwnnw, mae manwerthwyr nawr wedi dileu'r opsiwn "di-fag" o'u gwasanaeth ac yn hytrach, pan fo'n bosibl, maent yn gadael nwyddau mewn bagiau ar garreg y drws i osgoi cysylltiad.

Serch hynny, roedd manwerthwyr yn pryderu y byddent, drwy wneud hyn, i bob pwrpas yn "gorfodi" pob cwsmer i dalu am fag na fyddent efallai fel arfer wedi'i ddewis. Felly penderfynodd y manwerthwyr dalu am y tâl am fagiau siopa eu hunain. Roedd hyn yn peri pryder cyfreithiol gan nad oeddent yn codi tâl ar gwsmeriaid am fagiau fel sy'n ofynnol o dan Reoliadau 2010.

I ddelio â'r materion hyn, cytunodd Llywodraeth Cymru, ar ôl trafod â Llywodraeth y DU, y Gweinyddiaethau Datganoledig eraill a chynrychiolwyr sector manwerthu Cymru, i gyflwyno esemptiad dros dro o'r tâl, ar gyfer bagiau siopa untro a ddefnyddir dim ond i gludo nwyddau a brynir i'w danfôn yn rhan o wasanaeth danfôn nwyddau groser, neu i'w casglu yn rhan o wasanaeth sy'n darparu ar gyfer casglu nwyddau groser. Diben yr esemptiad dros dro felly yw gwneud systemau danfôn yn fwy effeithlon a lleihau, cymaint â phosibl, y perygl o drosglwyddo feirws COVID-19 drwy systemau danfôn a chasglu, gan ddefnyddio bagiau siopa untro i gario nwyddau (yn hytrach na chrât). Mae hefyd yn lleihau'r perygl o her gyfreithiol yn erbyn manwerthwyr nad oedd yn codi tâl ar eu cwsmeriaid am fagiau.

5. Ymgynghori

O dan yr amgylchiadau, nid oedd modd i Lywodraeth Cymru gynnal ymgynghoriad ffurfiol ar y newidiadau hyn. Serch hynny, mae trafodaethau wedi bod â Llywodraeth y DU a'r Gweinyddiaethau Datganoledig eraill, ac â chynrychiolwyr allweddol o sector manwerthu Cymru a oedd yn cefnogi'r newid.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol

Oherwydd natur frys yr offeryn ni fu'n bosibl llunio Asesiad Effaith Rheoleiddiol a'r Effaith ar Fusnes. Er hynny, mae anghenion busnesau ac, yn benodol, y sector manwerthu wedi llywio i raddau helaeth y gwaith o lunio'r Rheoliadau hyn.

Profion effaith penodol

Y Gymraeg

Nid oes goblygiadau o ran effaith gadarnhaol na negyddol ar y Gymraeg.

Hawliau Plant

Ni nodwyd gwrthdaro â Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn ac nid oes effaith negyddol ar blant na phobl ifanc.

Preifatrwydd

Nid oes goblygiadau o ran effaith ar faterion preifatrwydd.

Asesiad Effaith Cyfiawnder

Er nad oes Asesiad Effaith Cyfiawnder ffurfiol wedi'i gynnal, ni nodwyd effaith wrth ystyried y Rheoliadau hyn.

Asesu'r Gystadleuaeth

Prawf hidlo'r gystadleuaeth	
Cwestiwn	Ateb cadarnhaol neu negyddol
C1: Yn y farchnad/marchnadoedd y mae'r rheoliad newydd yn effeithio arni/arnynt, a oes gan unrhyw gwmni fwy na 10% o gyfran y farchnad?	Nac oes
C2: Yn y farchnad/marchnadoedd y mae'r rheoliad newydd yn effeithio arni/arnynt, a oes gan unrhyw gwmni fwy nag 20% o gyfran y farchnad?	Nac oes
C3: Yn y farchnad/marchnadoedd y mae'r rheoliad newydd yn effeithio arni/arnynt, a oes gan y tri chwmni mwyaf gyda'i gilydd o leiaf 50% o gyfran y farchnad?	Nac oes
C4: A fyddai costau'r rheoliad yn effeithio ar gynaliadwyedd rhai cwmnïau yn fwy nag eraill?	Na fyddai
C5: A yw'r rheoliad yn debygol o effeithio ar strwythur y farchnad, gan newid nifer neu faint busnesau/sefydliad?	Nac ydyw
C6: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau sefydlu uwch ar gyfer cyflenwyr newydd neu ddarpar gyflenwyr nad oes rhaid i gyflenwyr cyfredol eu talu?	Na fyddai
C7: A fyddai'r rheoliad yn arwain at gostau parhaus uwch ar gyfer cyflenwyr newydd neu ddarpar gyflenwyr nad oes rhaid i gyflenwyr cyfredol eu talu?	Na fyddai
C8: A yw'r sector yn gweld newidiadau technolegol cyflym?	Nac ydyw
C9: A fyddai'r rheoliad yn cyfyngu ar allu cyflenwyr i ddewis pris, ansawdd, ystod neu leoliad eu cynhyrchion?	Na fyddai